

Bekämpningsmedel leder till minskad biologisk mångfald

Som köpare av matvaror kan du påverka utbudet i butikerna. Genom att efterfråga ekologiskt, så ökar tillgången på ekologiskt producerade matvaror helt enkelt, skriver debattören.

Foto: Johan Nilsson/TT

Kemiska bekämpningsmedel ökar i Sverige för tredje året i rad. Nu besprutas åkrarna dubbelt så ofta som på nittioalet, enligt nya siffror från Kemikalieinspektionen, skriver debattören.

Debatt 6 oktober 2023 05:00

Tyvärr utgör medlen som används en lika stor risk för miljön i dag som de gjorde för 25 år sedan. Utvecklingen går alltså åt helt fel håll.

Vi befinner oss i en akut kris för den biologiska mångfalden, med den kraftigaste minskningen av växt- och djurarter i mänsklighetens historia. Skadliga bekämpningsmedel driver på krisen, då de resulterar i minskad artrikedom, insektsdöd och utgör en risk för människors hälsa. Konstgödsel eldar på klimatförändringarna och leder till övergödning i våra hav, sjöar och vattendrag och därmed ett hot mot dricksvattnet. Det är dessutom dyrt att rena dricksvatten från bekämpningsmedel.

Detta handlar alltså om konsumentmakt. Som köpare av matvaror kan du påverka utbudet i butikerna. Genom att efterfråga ekologiskt, så ökar tillgången på ekologiskt producerade matvaror helt enkelt. Även här styr marknadskrafterna, du och jag har som konsumenter makten. Hushållsekonomin kan vara tuff för många just nu. Men prisgapet mellan ekologiskt och konventionellt odlat har minskat och ibland är ekologiska alternativ till och med billigare. Att bara byta ut en enda vara till en ekologisk gör skillnad för naturen och klimatet. Genom att byta till ekologiskt i en enda matkasse bidrar du till att stoppa användningen av 5 liter bekämpningsmedel och drygt 6 kilo konstgödsel.

Bekämpningsmedel leder till minskad biologisk mångfald, insektsdöd och risk för människors hälsa. Det viktigaste du som konsument kan göra för att vända trenden är därför att välja ekologiskt.

Det finns flera bra skäl att byta till ekologiskt:

- * Rikare natur: naturen mår bra av ekologisk odling. Utan bekämpningsmedel har gårdar 30 procent högre biologisk mångfald jämfört med oekologiska, och för bin och pollinatörer är skillnaden ännu större, 50 procent.
- * Fritt från kemiska bekämpningsmedel: det finns många smarta lösningar för ekobonden att hantera skadedjur, svamp och ogräs. Planerad växtföljd, att använda sig av kvävefixerande grödor för att minska behovet av gödsling, och att bekämpa ogräs mekaniskt är tre exempel. Dessutom håller detta vattnet omkring renare.
- * Gladare djur: alla djur i ekologisk produktion går ut, de har mer plats i stallarna och bättre möjligheter till ett naturligt liv. Störst skillnad gör den ekologiska produktionen för grisar, värphöns och kycklingar.
- * Mer svenskt: ekologisk produktion tillämpar mer cirkulär resursanvändning, såväl djurfoder som näring kan tas från gården eller närområdet, medan konstgödsel alltid är importerat. Ekologisk produktion medför att större del av intäkterna stannar i Sverige, och gör jordbruket mindre sårbart för omvärldshändelser.

* Schysst mot bonden: den ekologiska bonden slipper hantera bekämpningsmedel och får ofta tack vare att vi betalar lite mer för ekologisk mat också bättre betalt för sitt arbete.

* Klimatåtgärder: utan konstgödsel, som tas fram i en energikrävande process som förbrukar mycket fossil energi, minskar utsläppen av växthusgaser. Men all ekologisk mat är inte klimatsmart, det beror på vad du äter. Ekologiskt kött har ungefär samma påverkan på klimatet som oekologiskt. En stor fördel med ekologiskt är däremot att den leder till större biologisk mångfald, vilket gör att vi bättre kan hantera klimatförändringarna.

Barbro Carlberg, Naturskyddsföreningen Östergötland